

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunatòria.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 80 cr. de fiacare publicare.

Nr. 86.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

La fondula academiei romane.

Cu viia placere avemu onore a ve referă, cum ca Ilustr. Sa d. consiliariu guberniale in pensiune, Pavelu Dunc'a a binevoitu a solvî in obligatiuni de statu că ofertu in favorea fondului de academia 300 fl.

Totu cu aceea ocajune, Ilustr. Sa., doriendu a se face membru fundatoriu alu Asoc. trans., dupa ce inca in anulu 1861/2 se fece membru ordinariu pentru totudéun'a, solvindu 100 fl., — acum mai adause alte 100 fl. in obligatiune de statu.

Generosului oferitoriu spre scopuri nationali atatu de maretie si nobile, pre candu i esprimem multumirile nóstre sincere, totu odata i oramu viézia indelungata, că dupa poterile materiale, cu care l'a binecuventat Ddieu, se mai pótă si pre viitoru cu asemene zelu, aduce sacrificia pentru scopuri publice nationali. Dorim din tóta anim'a, că atari ecseple se-si afle imitatori catu de multi in sinalu natiunei nóstre, ca-ci o natiune lipsita de midiulócele recerute pentru cultur'a si desvoltarea aceleia, numai prin sacrificia se pótă inaltia.

Sibiu 9 Novembre 1871.

Epistole anonime.

VI. Adica noi acestia lipsiti de ori-ce principiu, nu ne invoimu nici decum, că romanii din marele principatu alu Transilvanie se partecipe la alegeri de deputati pentru diet'a Ungariei. Déra uita-te, ca ni se plesnesce in facia neconsecint'a cea mai mare dicunduni-se, ca noi amu fi fostu aceia, cari amu fi strigatu mai inainte: Se ne folosim de ori-ce ocajune si de ori-ce strunga, inca pe atatu de strimta, pentru că se intramu in stau-lulu constitutiunei. Si éta ca acuma ne retragemu bursucati in anghieletile nóstre.

Apoi intru adeveru asia este, precum sustienu adversarii nostrii, inse cu acea distinctiune esentiale, pe care densii o retacu, ca pe atunci era vorb'a la noi aici in Transilvania numai de constitutiunea Transilvaniei, de dreptulu publicu alu ei, de Pactum conventum inchisatul intre ea si Cas'a Habsburg, si restauratu prin diplom'a imperat'esa din 20 Octobre 1860, era nu de vonderea drepturilor tierei nóstre. Noi nu presupunem la adversarii nostrii connationali rea vointia, nici scopu perfidu de a chicana pe cineva, suntemu inse constrinsi a i reflecta la una debilitate omesca, că multe altele, comune nōue tuturor, la memori'a scurta. Ii rogamu deci, că se nu uite asia curendu, inai alesu aceia, cari inca n'au trecutu de 60—65 de ani, si se resfoliesca mai desu istori'a nóstra.

„Déra la senatulu imperiale ce ati cautatu in anii 1863—5?“ Buna intrebare si la bunu tempu venita. Apelam in se aici totu la memori'a adversarilor, seu, déca mai voliesci si dta, Domnule Redactoriu, se apelam la istori'a acelor ani. Acolo suntu atatea documente autentice si clare călumin'a, din care se scie si se cunosc curat, ca nu noi amu fostu aceia, cari amu indemnatum vre-

una-data că se mérga deputati din Transilvania la senatulu imperiale din Vien'a, orbesce, neconditio-natu; nu noi vomu fi amerintiatu cu man'a prea inalta; nu noi vomu fi voitu a se precipita conclu-clusele conferentiei din Aprile, nici conclusulu din Augustu-Septembre 1863 alu dietei, luatu in favórea mergerei la senatulu imperiale. Program'a nóstra de atunci a fostu in esentia aceea, care este si astadi, éra formul'a ei suná: Voimu si dorim unitatea imperiului; déra simtimu necesitatea imperativa, că mai antau se ne asternem si se regulam tóte afacerile patriei nóstre aici a casa pre-a-tata, pre catu ni se deschise calea prin diplom'a din 20 Octobre. Ati vediutu prea bine, ca pe atunci insusi monarchulu -si descoperise prea inalt'a sa vointia in acestu intielesu, prin rescrip-tulu datu la adres'a dietei. Care este esentia autografelor imperatesci? „Regulati-ve afacerile vóstre provinciale, reformati diplom'a strabunului meu Leopoldu asia, in catu natiunea romanésca si cele döue confesiuni ale ei se-si afle locu comodu inlain-trulu ei, că si celealte natiuni si confesiuni, apoi se mi-o aduceti incóce că se o confirmu si sanctio-nediu, se innoiescu si Eu cu Voi acelu contractul strabunilor mei. Dupa aceea tramiteti represen-tanti in parlamentulu imperiului.“

Celu mai profundu respectu acestui consiliu alu suveranului.

Déra una vorbise monarchulu, si altu-ceva siop-tea ministrii sei in dosulu culiseloru?

Nu trebuie se ascultam pe acei ministrii.

Ei au fostu, cari disesera mai inainte: Wir können warten, potem astepta. Se fia asteptatu si ei dupa noi, ca domne multu au asteptatu ai nostrii pe la usiele loru. Uita-te, croatii i au sciu face că se astepte. —

„Bene, bene, déra dintre ai nostrii inca au mersu in fapta la senatulu imperiale.“

Au mersu, pentru ca s'a supusu la voint'a maioritatei, care se manifestase atatu in conferenti'a dela Aprile, catu si in dieta. Noi pe atunci eram in prea neinsemnata minoritate si eramu inferati in totu modulu, ba in Aprile amerintiat chiaru cu a-restu in midiuloculu Sibiului, in strat'a Cisnadie (21 Aprile). Voiesce cineva că minoritatea se nu se supuna la voint'a maioritatei pe terenulu politici si parlamentariu? Se-si traga prea bine séma cu sine si cu ai sei, ori-cine ar' cugeta la asia ceva. Astadi mie, mane tie.

„Déra astadi pentru ce nu ve supuneti mai-oritatei?“

Unde este acea maioritate? Se o vedem si noi, si se ne supunem ei.

„Nu voiti congresu national.“

Ba dieu noi ilu voimu din totu sufletulu si din totu cugetulu; inse de cate ori se ve mai spu-nem, ca nu lu mai voimu cu nici unu pretiu sub presiune de lege martiale, nu in presenti'a unui capitanu de gendarmi comandatu acolo că se faca reportu din óra in óra; nu voimu congresu din membrui denumiti prin archierei, si nu alesi; in fine nu voimu congresu, in care presiedintele se nu mai fia obligatu a respecta nici unu felu de regula-mantu, ci se talie vorb'a oratorilor dupa placulu seu. Astfelui de congresu e pentru baieti, era nu pentru barbati matori.

„Ba nu, blastematiloru, ci bub'a este cu to-tulu alt'a. Voi ati depopularisatu inadinsu pe pre-

siedintii firesci ai adunariloru nóstre. De atunci ne-amu desbinatu intre noi; de atunci nu ne mai potem aduna la unu locu.“

De cumva acésta incriminare se pote adeveri asupra cuiva, atunci capulu acclua se remana copertu de infamia. Noi inse sustinem cu docu-mente in mana, ca acésta incriminare este si ea că multe altele, vorba in ventu, calumnia miserabile.

Mai antau premitemu acilea că se fia sciu din partea nóstra, ca noi pentru natiunea nóstra locuitória in marea Principatu alu Transilvanie nu cunoscem presiedinti firesci, ci cunoscem numai presiedinti alesi. Ar' fi vai de natiunea nóstra, candu ar' recunoscere ea presidinti firesci. Atata 'i ar' mai trebuí pe langa alte calamitati. Adica se recunosc ea de presiedinti firesci pe barbati — fia accia inca pe atatu de eminenti, geniali, intie-lepti si binevoitori — pe cari alegu alte corpora-tiuni, apoi parti de natiune, si i'denumește potestatea din statu, mai stau si sub influențe religiose, afara din sinulu natiunei. Pana candu Dómne, atata lipsa de principiu, pana candu acésta lipsa de pre-vedere tocma si in celu mai de aproape venitoriu, pana candu totu numai rol'a muntenegrinilor pen-tru noi! Déra sciu adversarii nostrii, cine voru fi metropolitii preste 20 si preste 50 de ani? Si cine'i va mai denumi? Si care nevesta de ministru va mai recomenda la cutare scaunu episco-pescu, buna-óra că domn'a Mariti'a pe la 1844 etc.?

Si adica cine a depopularisatu pe presiedintii conferentielor si comitetelor nóstre nationali. S'a depopularisatu ei insii pe sinesi, atatu in urmarea deselor frecari interconfesionali, catu si prin direc-tiunea opusa ce luase politic'a loru nationale. Noi din parte-ne nu le imputam acea procedura nefer-icita la nici unulu din ei, că nu sciu ce reutate. La ambii a fostu convictiune. Dicem convic-tiune esita din óresi-care rationamentu, si asupra unoru principia de mare importanța; inse opuse in dia-metru, principie, pe care ar' trebuí se le cunoscem si noi cu de a meruntulu dupa acte si dupa istori'a acestor 20 de ani din urma, de care la multi le pasa multu mai pucinu, decatu spre ecs. de deutsche Reichs- und Rechtsgeschichte, seu de istori'a ducatelor si principatelor microscopice nemtiesci Reuss-Schleitz-Greitz, Oldenburg, Altenburg, Lichtenstein, Limburg etc., cu care ne incarcam creerii, pentru că se nu mai incapa in ei nimicu ce este alu nostru, patrioticu si nationale.

Intr'aceea despre politic'a nationale a presiedintiloru nostrii voiu conversa alta-data cu dta, inse numai in casu, déca dta credi, ca nu i s'a uritu lectoriloru fóiei dtale de acestea conversatiuni*). —

Braslovu 16 Nov. 1871.

Fiacare la postulu seu!

Ar' fi una fatalitate nemeritata de natiune, candu particularii si organele ei de publicitate si ar' uita, ca se potu mustra intre se-ne cu fatalulu proverbiu istoricu: Dum Roma deliberat, Saguntum periit. Dusmanii vietiei nóstre politice, orcandu au

*) Cele imparteșite pana acum apartin la domenulu istoriei actiunei nóstre contemporane si că atari trebuie se si interesze pe publicu, pentruca istori'a e mam'a, e magistr'a vietiei că anunca-tóri'a trecutului. E bine primitu totu ce pote chia-rifica trecutulu, ma si presentulu nostru. — R.

planuitu a-si elupta vreuna victoria pe terenul politicii asupra romanilor, istoria si cea vechia si cea contemporana e viia martora, ca totudiu s'au servit de principiul machiavelisticu: imparechizarea si vei predomini. Totu a loru initiativa sinonica a incinsu si pornirile cele intempeste intre unii si aceiasi frati de sange, pentruca imparechiandui se i faca imposante de a perdura, si a continua lupta pentru drepturile sale politice nationale, si de a se uni in cugetu si in simtiri pentru a-si elupta dreptulu, tocma atunci si acolo, candu si unde lucra de a ocupa celu mai importantu teren de potere influentiaria politica in patria, prin municipiale comitatense!!!

Se nu perdemu dinaintea ochiloru acesta apucatura infernale, ca se nu devenim nevrindu machine despoiate cu totulu de influintia si prin comitate prin aceea, ca ni se pre distrugu omenii cu antagoniele incinse prin diurnale, si perdu din atentie ce trebuie se o pironesca acum simplu numai la universalea misiune de a se uni cu corpul cu sufletu toti fara osebire, la lupta politica nationale, ce ni o pretendu urgentu alegerile de prin comitate, care se afla **in ajun** de a se pune in lucrare preste totu. De ce n'au luat de obiectu urgentu Domnii din 4 Sept. activitatea la aceste alegeri, lasandu pe an. viitoru pretimpuriu ingrijire de alegerile dietali, ce le diacea la pofta adenmita, deca porta cu atata pofala in gura: ca voiescu binele romanilor, ca a buna sema nici unu sufletu de romanu n'ar mai fi fostu, care se nu i aplauduze; si candu „Tel. Rom.“ si „Patria“ — — s'ar ocupa acum mai multu cu **aceasta activitate**, decatu cu combaterea recunoscerei continuatatei actiuniei nostre politice nationale, — seu celu pucinu, candu ar' trage macar' atentie romanilor la concordia divina, pentru a-si documenta gudalitulu de activitate aici, unde, éca: o cere timpulu presentu, le amu esclama: osana! ca ne aflam in adeveru cu totii, cu organe cu totu la postulu de lupta. — Nu o faceti acesta? Cine va mai fi, care se nu ve prepuna, ca lucrat in soldulu celor, cari imparecheza, pentruca se ne slabesc si se ne iè totu terenului politicu si in comitate!!! Se se lamuresca confusiunile, contrastele si preocuparile; se se dè pe facia cu spiritu de a indrepta tota erorile, tota omisiunile, din trecutu, ca-ce faptele istorice, date pe facia, suntu singure in stare a desilusiona; der' apoi totuodata se fumu si la sentinel'a activitatei celei pretense de timpulu presentu. La aceasta provocati, rogamu-le! pe tota cate comitate au avut romanii dela 1861 incocce ca se-si dovedesca tota la olalta prepotinti'a si marea loru influintia: si pe celu din 1861 si 63, si pe celu dela Mercurea, ma si pe celu ad hoc din 4 Sept. si pe tota deodata infratiite in lupta, ca fara amanare se formeze in cointelegera cu totale in tota comitatele alte comitate, care se instruieze poporul a conlucra in unire angeresca in caus'a restauratiunei comitatense, si fia secure tota cu toti, ca ne vomu inchina doveditei loru activitatii si pietati catra caus'a nostra nationale politica. Nu voru fi inse de buna credintia, cei ce se voru retrage dela gloriosulu acestu locu de lupta! Nu! Asta va fi busol'a scumpei nostre natiuni, asta a bravului popor romanu, de a judeca, cari suntu celi cu sarutarea ca juda si cari suntu angerii lui preluptatori la timpu pentru binele lui dela vat'r'a si caminulu lui!

Partitele maghiarilor, ma si ale sasiloru, inca se lupta, inca se afla mai imparechiate si de catu noi, ele inse se unescu tota totudiu, fara osebire de confesiune si profesiune de credeu politiciu, or' candu vine la midiulocu aperarea interesului national comune, si se facu luntre si punte, aplicu totufeliul de midiulocu pana si coruptiune, batai, a-promisiuni, focosie, numai se reesa cu coculu predominire rumenitu dupa gustu; si noi?! Nemica se nu ne mai insie, mai bine se i insielamu noi; der', pana candu nu ne vomu scutura de tota pulberea sclavagiu, si nu ne vomu lua anim'a in finti, pretendindu cu mana de feru ce ni se cuvine, nu vomu reusi nicaire.

Inca odata: ne va blastema posteritatea, deca nu ne vomu pune umeru la umeru cu totii tota fortie spre a reesi petutindenea celu pucinu cu a cinsea parte a representatiunei prin comitate, ca se ne salvamu dreptulu de limba prin municipia, si se potemu apera interesele poporului, care e mincea stapaniloru. Dece suntemu romani, apoi nici unu minutu se nu perdemu, pentru a intra in aceasta activitate.

Se lasamu la o parte tota certele; or' se ne si disputamu, der' disputandu se ne si imbraciamu cu consiliale si luminari de lipsa pentru inviare vietiei si a ecscientiei patriei si a natuinei. Pana acum éca inaintea antagoniloru n'avemu nici patria, decatu una „Patria“ de charthia, care ésa in Pest'a la lumina, in soldulu altei patrie, ce se numesce eschisivu numai Maghiaria. —

Tocma primim la mana procesulu verbalu alu comitetului ad hoc din Sibiu, siedint'a ultima. Elu demintiesce cele esite in publicu in „T. R.“ din urma, cari dau testimoniu de sucita informatiune, corepondintelui. Éca i cuprinsulu intregu si se scimu adeverulu:

Procesu verbalu

al u siedintiei din 29 Octobre 1871 a comitetului ad hoc pentru primirea parerilor inteligenției romane despre conduit'a politica a natuinei romane din Transilvania.

Sub presidiulu dlui Elia Macelariu, fiindu prezentii dd. Ioane Hannia, Ioane Rusu, Dr. Ioane Borcea si Visarionu Romanu.

D. presedinte comunica, ca in urm'a charthieci acescui comitetu dddto. 20 Septembre a.c., adresata catra 120 barbatu ai natuinei nostre, prin diferitele tienuturi, spre a le cere opinionea la cele 6 puncte cuprinse in aceeasi, au incursu pana astazi cu totulu numai 21 respunsuri, parte singulare, parte colective, ca in 25 ale curentei dsa a predatu tota charthieci intrate dlui notariu substitutu Dr. Dimitrie Racuciu spre referare. Fiindu inse ca dlui Racuciu a inapoiat eri presidiului tota scrisorile amintite cu observare, ca avendu se intreprinda o calatoria, nu poate a coresunde insarcinarei primeite, presiedintele pune charthieci numite pre mes'a comitetului rogandulu a dispune de ele.

Se concredu dlui notariu Dr. Ioane Borcea, spre a refera la siedint'a viitora, care se anuncia pe mane.

Continuarea siedintiei in 30 Octobre.

Presenti toti dnii membri din siedint'a de eri cum si dlui Dr. Ioane Nemesiu.

Dlu notariu Ioane Borcea da citire unui extractu alu respunsurilor intrate si face la urma propunerea:

Cá comitetulu ad hoc, terminandu-si cu siedint'a de adi lucrari sale, se predè tota actele, si se concréda tota caus'a comitetului permanentu alu congreselor nationali din 1861 si 1863.

Propunerea dsale motivata se alatura la acestu protocolu sub A.

D. Ioane Hannia este de parere, ca avemu se tienemu la continuitatea nostra de dreptu si ca nu potemu a parasii terenul ocupat pana aici, fara daun'a intereselor nostre politice nationali. De aceea si dsa este de parere, ca comitetulu ad hoc se-si termine lucrari sale astazi, este inse de convingere, ca numai comitetulu national centralu alesu de conferint'a nationala din Mercurea in 1868 ar' fi chiamatu a luá initiativa in afacerile nostre politico-nationali. Esprimandu-si mai departe parerea de reu, ca activitatea acelui comitetu s'au suspendatu, propune: a se conlucra la locurile competente pentru delaturarea acelei suspensiuni.

D. Ioane Rusu, afandu de fundate convictiunile dlui Hannia, se exprime pentru ele cu adausu, ca comitetulu se publice unu reportu despre lucrari sale, si cu aceea deosebire, ca tota caus'a mai de parte se se lase in voi'a natuinei.

D. Ioane Nemesiu propune, a nu se luá astazi nici o conclusiune, ci comitetulu se-si amane lucrari sale pe timpu nedeterminat.

D. Visarionu Romanu opinéa, ca numerulu micu de respunsuri, ce a primitu comitetulu dupa 120 provocari, nu este nici cum de ajunsu, spre a fi privit de spresuinea opinionei generale la noi, mai vertosu, dupa ce si acestea reprezinta diverse pareri; ca prin urmare lips'a de atate respnsuri nu este nici cum constatarea necesitatei de vreo adunare nationala in timpulu presentu. De ora ce

asia dara acestu comitetu n'are alte instructiuni dela adunarea, care l'au alesu; er' elu nu -si potre arogá sie drepturi, cari trecu preste marginile modestei chiamari, de ora ce mai departe conferint'a din Mercurea dela 1868 este cea din urma adunare a nostra nationale, densulu e de parerea dlui Hannia si sprijinesce propunerea sa.

Dupa ce s'a datu ocazie deajunsu membrilor a vorbi la tota propunerile escute pro si contra, presidiulu resumandu, pune la votu mai antaiu propunerea dlui Nemesiu pentru prorogarea lucrarilor comitetului pre unu timpu ore-care.

Votandu toti ceialalti membri contra propunerei, — cade.

Dr. Nemesiu dechira, ca se abstiene dela tota votarea mai departe.

Se aduce apoi la votare propunerea pentru incetarea comitetului cu diu'a de adi, care se primește in unanimitate.

Se iè la votare partea I-a a propunerei dlui Rusu, pentru publicarea unui reportu despre lucrarile comitetului ad hoc si se primește.

Partea a 2-a inse a propunerei dsale, de a se dice, ca tota caus'a mai de parte se lasa in voi'a natuinei — nu se accepta.

Se submite mai departe votarii propunerea dlui Dr. Borcea de a se predá charthiele si a se concrede tota caus'a mai departe comitetului permanentu alu congreselor nationali din 1861 si 1863.

Propunerea inse nu se primește.

In urma se pune la votu propunerea dlui I. Hannia: de a se exprime convingerea, ca numai comitetulu national centralu alesu de conferint'a nationala din Mercurea in 1868 ar' fi chiamatu a luá initiativa in afacerile nostre politice nationali, de a se exprime parerea de reu, ca activitatea acelui comitetu s'a suspendatu si de a se conlucra la locurile competente pentru delaturarea acelei suspensiuni.

Propunerea acestea se primește cu majoritate de voturi.

Cetinduse protocolulu acestei in conferint'a de adi, s'au verificatu si subscrisu.

Sibiu, 3 Novembre 1871.

E. Macelariu m/p.

Ioane Hannia m/p., Dr. Ioane Nemesiu m/p., V. Rusu m/p., V. Romanu m/p."

Se lasamu aceste acum la o parte, domnilor, ve congiuru pe ce avemu mai santu; se straplan-tam cu totii tota polemia diurnalistica si tota intordarile intelectuali, fara amanare, pe terenul activitatii intetite, ce ni o cere restaurarea comitatelor in organisarea loru, ce ne sta inainte. Toti, cati barbatu s'au luptatu, pana candu amu intrat pe cale legislativa in staululu constitutiunei transilvane ca natuine politica, si altii toti sciun, ca diet'a a conchisul si monarchulu ca monarchu a sanctionat in articularea natuinei romane ca coordinata cu celealte connatiuni.

Esta e punctul de plecare la lupta nostra, pe care nici odata nu lu potem delatura, fara a ne sinucide vieti politica nationala, orunde luptam. Din acestu principiu de perfecta egalitate se ne luptam der' pe cale legala aici la vat'r'a nostra, ca se apucam teren de vieti politica nationala; toti acei barbatu, cati au luat parte prin comitetele nostre si toti alti intelectuali cati au mai surescutu — deca n'au trecutu in castre dusmane — au detorita santa a sari la lupta si a conduce poporulu. Se ne formam fara amanare prin tota comitatele comitate si subcomitate spre scopulu instruirei si alu conducerei poporului. Celealte la timpulu seu.

De langa malulu Oltului.

29 Octobre 1871.

Dupa ce in corespondentia din 23/11 Octobre a. c. amu indigitatu sacrificiale materiale ale Asociatiunei trans. aduse in interesulu culturei pre unu periodu de 10 ani, credem, ca va interesá pre onor. publicu cetitoriu si in specialu pre membrii acestei Asoc., pre aceli buni fii ai natuinei, cari cu denarii sei, au contribuit si contribuiescu, la conservarea si prosperarea acestui institutu curat national, ca se afle macaru numerulu acelor teneri, cari in periodulu amentitu, s'au impartesit de beneficiale resp. stipendiale si ajutoriale Asoc. Spre acestu scopu, vomu presentá numerulu totalu luat dupa specialitatile de studia a resp. stipendiati.

Asia, in cursu de 10 ani s'au impartesit: A) de stipendia (de cate 80, 100 si 150 fl.); a) 21 juristi, cari au studiatu parte in Sibiu, parte pre la universitatii afara de patria. Dintre acestia

2 au repausatu, doi se afla afara de patria, ér' cei alati, incatu scimu, se afla toti in patria, si celi mai multi in oficia; b) 6 ascultatori de facultatea filosofica la universitat (cu stipendia de cate 300 fl., ér' pre an. scol. 1871/2 400 fl.), dintre celi absoluti, unulu se afla afara de patria (I. D.), celialtii in patria; c) 4 ascultatori de specialitatea technique la univ. (cu cate 300 fl., ér' pre an. scol. cur. 400 fl.) (dintre acestia, unulu (D. R.) inainte de a absolve a trecutu preste Carpati, nu se sci din ce causa?), doi se afla inca in cursulu studiilor; d) unu stipendiati la silvicultura pre an. scol. cur. cu 400 fl.; e) 2 preparandi degia absoluti (cu cate 300 fl. si 50 fl. spese de drum); f) 2 agronomisti (cu cate 330 fl. stip.) degia absoluti si dora aplicati; g) 18 gimnasti (cu cate 50 fl. pre anu); h) 6 elevi de scol'a reale (cu cate 50 fl.); i) unu elevu la scol'a comerciala (cu 50 fl.). Numerul totalu alu tenerilor studiosi stipendiati pre la diverse specialitati de scientia face 61.

B) S'a impartitu că ajutoria pentru mese-riasi la 10 sodali de meseria, qualificati de a se face maiestrii (la unulu in 1864/5 100 fl.), dupa aceea totu cate 50 fl. la fiacare), la 18 invetiaci de meseria (la fiacare cate 25 fl.); numerul totalu 28.

C) In fine s'a premiatu 3 stenografi (cu cate 50 fl.); s'a datu doue premia de cate 25 fl. pentru prasirea vermiloru de metasa, si alte cateva premia de cate 25 fl. pentru prasitorii de celi mai nobili altoi. Aceste suntu in specialu sacrificiale Asoc., ce ni le amu potutu insemnă dupa o pri-vire fugitiva preste actele aceleia, date la lumin'a publicitatei. — . . . u.

AUSTRO-UNGARI'A. In siedinti'a camerei deputatilor face min. Szlavay impartesirea, ca c. Andrassy e chiamatu la Vien'a, că ministru com. de esterne si alu casei imp., in urm'a carei even-tualitati in regimulu ungurescu se voru face modi-ficari, pentru acésta róga cas'a, că se-si sistese sie-dintiele publice pana candu modificarile pomenite se voru ecsecuta. Cas'a primi propunerea; totu asia primi si cas'a de susu. Se scriea, ca indata dupa desbaterile bugetului in camera voru repasi min. Bitto, Pauer, Tóth, si Tisza primindu alte posturi si recunoscientie.

Cine va intra in locule in ministeriu? Lonyai, f. min. de finantia imperiale veni la Pest'a că ministru presiedinte in loculu lui Andrassy. Partitele se multiumescu cu Lonyai; numai atatu stanga catu si partit'a lui Deák pórta frica, că nu cumva Lonyai se se alunecce in castrele conservativilor feudali, pentru cari dór' se va resvera complinirea locurilor in ministeriu, cu tóte aceste partit'a déákiana e convinsa, că Lonyai inca e din sinulu ei; macaru de ar' fi mai liberale si mai cu privintia la multiumirea nationalitatilor, decum e acésta partita, care se uita preste umeru la totu ce nu e maghiaru.

Nemtii vienesi, cari se bucura de acésta schim-bare in persone, dicu, ca denumirea lui Andrassy că min. primariu imperial e una acuisitiune mare pentru ei, adica pentru idea de statu austriacu, si vedu prin microscopu, ca incetu cu incetul, se voru deda si maghiarii a fi buni austriaci, cum e silitu acum Andrassy, că celu mai pronunciata maghiaru, a fi barbatu de statu austriacu pentru ape-rarea intereselor Austriei, adica Austro-Ungariei; cei, cari strimba din nasu, ca au si maghiarii unu diplomatu in fruntea loru ei prognostica scurta sustinere la culme, chiaru candu s'ar introduce sub elu si absolutismulu, ce la recomandatu. Cei cu sange rece judeca, ca Austria -si are continuitatea sa de actiune de secli la un'a si aceasiu tienta, adica la o Austria aplanata de diformitati si uni-formata pana unde se revarsa Dunarea in mare, fiindu ajutata de Germania la ocasiune. — —

Kellersperg inca totu nu -si formă definitiv ministeriulu, ca-ce cu Andrassy nu se invoiesce in punctulu invoielei cu polonii, carorù Andrassy vre a li se face concesiuni, că la colegi aristocrati, pe candu Kellersperg nu vre se se incure cu nici una invoiela. Vomu vedé, cum se va asiadie eruptiunea acésta vesuvica. — Cehii vedu in Andrassy pe apasoriulu slavismului si dusmanulu loru celu mai pronunciatusi, si credu, ca in fine va remané Andrassy numai cancelariu aulicu r. ung., ca acolo purcedu lucrurile. —

Bucuresci 28 Octobre st. v. 1871.

Ati cititu on. lectori mesagiulu domnescu, prin care s'a deschis sesiunea estraordinaria a camere-

loru Romaniei, ati cititu de siguru si comentariele facute asupra lui. . . . Pronunciari pro si contra si comentarie in favorulu si actele in de favorulu acelui pasagiu — dupa cum suntu commentatorii, in favorulu mesagiului, déca suntu guvernentali, in defavorulu lui, déca ei suntu din opositiune. Guvernamentaliloru veti dice, ca este datorinti'a loru, este misiunea loru, de a sustiene pe guvern si faptele lui . . . si deci nu ve vine se credeti, si sunteti indreptatiti a nu crede totu, ce ei vorbesu despre ei insine.

Ér' opositiunea, diurnalele opositiunei, cari tóte s'a pronunciati contra mesagiului, cari s'a lovitu de fiacare propositiune, cari interpreta fiacare proiectu de lege (de si numai anunciatu de periculosu pentru constitutiune si libertatea poporului, ele ar' merită mai multu credientu decatu cele guvernentali; ca-ci ele nu vorbesu despre ele insesi, nu tractéza faptele barbatiloru din partitulu, pe care lu representa. . . .

Bine; dér' unii voru dice, ca ómenii suntu pasionati, . . . redactorii acestorui diurnale fiindu ómeni . . . ?! . . .

Permisu se ne fia a aruncá o privire ecamnatória asupra acestui mesagi criticiu, criticatul numai de diurnalista ai opositiunei, dér' de totu romanulu eu bunu simtiu.

De ce atata ura din partea opositiunei contra unei scrisori innocente?

Mesagiulu, nu este elu cu destula maiestria compus?

Nu ne promite elu o multime de legi noue?

Nu ne anuncia elu imbucuratóri'a faim'a, ca datoria flotanta sa strinsu, ca prin urmare vistri'a Romaniei numai este apasata si amenintiata de catra acest'a apasatória sarcina ce s'a pusu in spinarea bietei nóstre visterii?

Nu ne promite legi noue pentru armata?

Nu ne facu elu se trasalte de bucuria sufletelor nóstre, prin naivele impartesiri despre conscientiósia si parintésca ingrigire, ce dlu generalu Tell a pusu in instructiunea publica?

Apoi ce mai doresce si opositiunea guvern?

„Totu ce face guvernule este reu... si totu face reu, ce face!“ Calumni'a cea mai mare ce se poate aruncá asupra unui guvern. Audi acolo, dupa cuventele presei oposante, chiaru faptele rele ale guvernului suntu reu — facute! Aici nu are dreptu, paremisse, pres'a oposanta, de si tota lumea romana, dupa inteligen-tia, capacitatile politice, simtiulu nationalu si mai-oritatea poporatiunei Romaniei, ce ea reprezinta, ei da dreptate; eu cu tóte acestea mai ca m'asius indoii . . . eu din contra asi crede a me fi con-vinsu, ca tóte faptele guvernului mai curendu séu mai tardiu desastróse romanilor suntu pré bine calculate din partea guvernantiloru nostri, si cu pré multa prudentia puse in lucrare, si nu in capacitatea si lips'a de vointia a stimabililoru persoane, cari conduc destinele Ro-maniei astazi, este caus'a, nerealisarei aceloru planuri, ci puru si simplu teribilea si pré puternic'a opositiune.

Inchipuitive: rarulu Cogalniceanu in 2 Maiu 1864, facu lovire de statu, loví in facia boierismulu si nepotismulu, nimicu cu o crunta dér' cu-ragiósa lovitura calugarismulu grecescu, care in timpu de secoli, se sciù folosi de relegiositatea romanilor, si -si insusi o mare parte din cele mai frumose mosii de pe pamentul romanescu. . . .

Ionu Brateanu, striga Romanismu de se audi pana la Tis'a si in Balcanu vocea lui, loví in nemtismu si strainismu si lovitur'a lui, destéptă si revoltă tota Europa in contra lui! . . .

Tóte aceste suntu lovitur'i pré pe facia; guvernulu presente este mai pisicheriu. . . .

Se aruncamu o privire asupra celor cuprinse in mesagiul, si vedi vidé cu catu talentu si maiestria pregatescă elu lovirea de mórtē a totu, ce este romanescu, a constitutiunei, a libertatiloru, a instructiunei poporului romanu. . . .

Guvernulu mai nainte de tóte lauda trecutulu seu, lauda procedur'a arbitraria a generalului Tell in instructiune si beserica, lauda desfintarea subventiunilor oferite de camerele nationali si mai nainte diferitelor societati pentru cultura si des-voltarea nationalitatii romane; lauda desfintarea a sute de scole satescă desfintate de ministrul Tell . . . si . . . si ne promite a sa buna si parintésca ingrigire si conscientiósia laboriositate si pe venitoriu pe terenulu instructiunei publice . . . ne promite legi noue, — totu in intielesulu activitathei sale de pana acum!? séu cum? Domnulu Tell ar' poté se se schimbe, ar' poté elu, că se astérnă camerei nesce legi contrarie lucrarei sale de pana acum? Nu, domnulu Tell, consecinte in principiele

sale de a nimici scol'a romana, de a in-diosi beseric'a, nu se va face de rusine a fi inconsecinte in ultimele momente ale ministe-riatului*).

Ministeriulu de interne?

Legi noue! 32 de districte ale Romaniei au a se reduce la 17 — in fruntea fiacaruia unu sa-telit guvernamental si puterea tierei este concen-trata in manele guvernului, si . . . apoi mai vor-besce si tu biéta tiéra, déca poftesci! . . . Guver-nulu este destulu de pisicheriu, si . . . că se nu fia reu intielesu, da a intielege, ca tóte ace-ste se facu din punctu de vedere econo-micu!

Dér' apoi, ciustiti boieri din lumea nouă, ce are a face cu economia, denumirea primarilor de catra guvern, ce are a face acésta cu economia, despre care ne vorbiti?

Noue legi pentru organisațiunea armatei! . . .

Legi! Legi! si éra legi! De ce, si pentru ce atata legi? Nu avemu noi destule si forte bune legi?!

Lege (!) pentru reorganisarea judecatorielor, intre cari de siguru are se fia una pentru des-fintarea juriului, atatu de odiosu pu-torei ecsecutive!

Lege! Sugrumarea libertatei presei, devenita insuportabile, in palatele nouilor boieri!!! Lege! pentru edificarea de puscarii celularie!!

Inca odata de ce atata legi noue? N'avemu destule legi? legi compatibili cu libertatea garantata prin constitutiune, legi facute dupa spiritul liberale nóstre constitutiuni; dér' cari legi in mare parte suntu inca o litera mórtă!?

Éta ce insémnă conservatismulu bar-batiloru conservatori deli putere!

Legile, deja puse in usu, numai dupa o apli-care de mai multi ani ar' puté arata defectele loru. Barbatii conservatori si ómeni ai ordinei, de ce nu conservati, cea ce tiéra va incredinti-ati spre conservare!

A! dér' nu, nu tiéra va incredinti-ati sorteia ei, nu! Inimicii romanismului vi au datu-o pote cu acestu sfirsitul! Cu nascerea ministeriului actuale s'a nascutu coalitiunea cosmopolito-germano-jidano-filia, Maiorescu-Iepureano-Sturza din Iasi! (cari intr'o petitiune la camera pretensesera modificari in constitutiune. — R.)

Cu nascerea nouului ministeriu in 10 Martiu au reinviatu reminisciente fanariotismului, ingro-patul in 2 Maiu 1864 . . . si cu densii au inviatu si gustulu petitionantilor la Domnia!

Tronulu Romaniei este asigurat prin constitutiune; constitutiunea este asigurata prin organisațiunea independenta a districtelor si a mu-nicipialor.

Organisațiunea acésta apoi este garantata prin lege.

Legile suntu garantate prin libertatea presei.... Éta nodulu gordianu! . . .

Dér' éta si sabia, — nu a lui Alecsandru celu mare, dér' a unoru barbat singurateci insetati dupa putere, fara putere, fara fortia morale, facia cu pu-terea morale, intelectuale si materiale a unei in-tregi natiuni!

Noi ne asteptam la aceste proiecte de legi... ne asteptam inca, de candu cu program'a trinitatii cosmopolito-romano-fagiloru Maiorescu - Iepureanu-Sturza.

*) Amu oftat cu dorere si inca din adenculu sufletului de romanu alalta eri, candu fui infortunat a citi publicari de concursuri pentru statiuni de profesori cu terminu pe lun'a lui Ian. 1872 si m'amu intrebaturi involburatu: Unde voru se preci-piteze natiunea romana, abia destuptata din letargia, ómenii aceia, cari tractéza cu atata indiferentismu provederea scólelor publice cu profesori, incatu abia la diumetate anulu scolasticu se se sperez conti-nuarea instructiunei in ele!! Ce dispendiu!! Ce testimoniu de paupertate in caldur'a zelului natio-nale, pre candu vecinii maghiari storciu visteria statului chiaru si pentru instructiunea adultilor lor, oferindu profesorilor instrutori cate 6 franci de óra de prelegere! Maghiarii per eminentiam aristocrati si inca mare parte si feudali, si totu dau de rusine boierimea din Romani'a dela potere, care orcum, dér' nu poté fi atatu de pretensiósă, catu se se identifice cu erculii de a tiené legata in obe-dile intunerecului o natiune intréga, care voiesce a nu mai fi matur'a strainilor din caus'a lipsei de lumina! Guvernulu, care nu se incórdă pentru lu-minarea generale a natiunei cu cele mai atestatòrie sacrificia, acela nu e amicu natiunei. Din abundan-tia mahnitei anime vorbesce gur'a si serie pén'a.

Red.

Amu predisu atunci, ce are se urmeze; ca ce ni se parea, ca există o intima cointelegeră între guvernul din București și trinitatea din Iași.

Lovirile ce au adus domnului Tell instructiunii, ne au intarit în parerile noastre; er' mesajul domnescu, elaborat de ministeriu, prin aprobația și laudele aduse ministrului cultelor, ne spune destul de clar scopulu tuturor proiectelor anunțate la deschiderea sesiunii.

Dér' se revenim la tema; se spunem, cum voru întrebuiția ministrui nostri scumpi săbi'loru, la desnodamentul nodului gordianu, ce le sta înainte.

1. Desfintarea libertății presei; ca-ce mai înainte trebuie legată vocea nefericitului! . . . si atunci asasinarea — constitutii — se poate face . . . in tacere!

2. Juriul trebuie desfintat, ca asia se nu poate nimene din cei, ce ar' avea cutesantia a redică vocea loru pentru biêt'a tiéra, scapă de celulele pușcăriei totu de nobilul ministeriu proiectate. . . .

Se dicem aici, că în parantesu. Se nu se intempele nobilului nostru ministeriu, cum s'a intemplat în vîr'a trecuta unui fostu prefectu alu poliției. Acest'a a curatită si rennoită pușcăria dela Vacarescu. Éta vine 8 Augustu — celu cu revoluția din Ploiești — si . . . si fostulu prefectu se află in pușcările curatite. „Ce bine, dise elu, ca le amu curatită; dér' nu me gandeamu, ca le gătescu pentru mene.“

3. Nemicirea districtelor si centralisarea loru.
4. Denumirea functionarilor pana la primari de catra puterea execuțiva.

5. Astfelui fiindu tota puterea concentrata in manele guvernatorilor — desfintarea constituției . . . resturnare de susu; ca-ce de diosu nu o se mai fia ce resturnă . . .

6. Procurarea de forți amice si supuse guvernului prin colonisarea României cu nemți, si prin redicarea jidilor la clasa de midiulocu (a comerciantilor), „care ne lipsesc.“ (Dupa disea celor, ce nu voru a procrea aceasta plasa din romani, ceea ce e lesne celui, ce vre se aduca numai instructori si se initieze prin ei pe romanasi cu ajutorul statului in ocupatiunile clasei de midiulocu cu tota seriositatea, si in scurtu nu voru fi jidani lipitorile sucului vitale alu romanilor nici estia hamalii loru, cu intinarea onorei națiunii statului. Cine nu e pentru, e in contra romanismului. — R.)

Éta program'a guvernului.
Bunu este Dumnedieu; putinte si destepă națiunea . . . si guvernul nostru nu va ajunge a realiză planurile sale.

Deja anunțarea acelor proiecte a produsu fără mare iritație . . . si aceasta iritație crește pe dî ce merge!

Mai scie guvernul, pentru cine pregatesc celul!?! . . . — Dura.

Cronica esterna.

ROMANIA. Secretul săid. camerei a sprijinat pe romani, cari se temu, ca er' se va face vreo trafică daunăsa cu straine pentru clădirea calilor ferate; deci „Col. lui Traianu“ si provoacă tota plas'a de romani, că facundu companii mici, se cera concesionarea diferitelor sectiuni de către ferata. — Militile se instruiează mereu; dér' cu instrucțiunea nu se lauda. —

GERMANIA prin rostul lui Bismarck predica pace, er' in faptă bugetul militar mare se adoptă in diet'a imperială fară scadere. —

RUSIA -si pregatesc si armăza fortăretele; armaturele le inmultiesc. Pentru an. 1872 min. de resbelu a pusul la calea pregătirea a 65 mil. munitiune. Armat'a cu introducerea militilor se inmultiesc, incat cu armătă stabile, care suie la 1,603.000. forța Rusiei devin colosala de 3 mil. 500.000 de braci armate cu rezerve cu totu. —

FRANCA se intaresce pe dî ce merge in sustinerea republicei; consiliile municipali se află mai totă republicane si imperialismul se deochia pe dî ce merge. —

In ROM'A se va deschide in 27 Nov. parlamentul urbis et orbis. —

Novissimu. Misiunea min. Kellersperg s'a potențiatu, dicu foile vieneze. In Boem'a se scrieră alegeri directe la senatul imp. In Prag'a se va tiené congresu de federalisti, s'a facutu invitari din totă tierile.

La Coslaru se lovira carele de aboru pe linia Belgradu-Muresiu-Osiorhei, celu regulat si celu esitu pe proba dela Muresiu-Osiorhei cu atata repediune, incat vagonele se sdrobira formalu si se periclitara si vietii de omeni, cinci cadavre tortite si dirupte si cine sci cate dupa ele. —

Adunarea generală a Reuniunii femeilor romane din Brasovu se va tiené luni in 8/20 Novembre 1871 la 10 ore a. pr. in sal'a cea mare a gimnasiului romanu gr. or. de aici. Suntu déra prin acesta invitata totă dominele membre a participă la acesta adunare.

Brasovu 1/13 Novembre 1871.

Comitetul R. f. r.

De inchiriat!

Casa din tergulu Boilor Nr. 329 este de inchiriat cu totă localitatea dela 9/21 Novembre 1871, spre care scopu se va tiené in diu'a acesta la 10 ore a. m. licitatii in casa insusi.

Comitetul Reun. fem. rom.

Nr. 9165/1871.

Inscriptiile.

In urm'a emisului din 14 a l. curenta, Nr. 27, alu in. r. ministeriu ung. pentru agricultura, industria si comerciu, Mai. Sa imp. si reg. apostolica a binevoitoi pregiatosu a placida, că in 1-a Maiu 1873 se se deschide in Vien'a una expusetiune universale internationale.

Spre a inlesni intențiile industriilor si producătorilor de produse naturali, cari voru a luă parte la expusetiunea aceasta universale din Vien'a, in. regime r. ung. a asiadiatu in Pest'a una comisiune provinciale cu misiunea de a reprezenta totă interesele tuturor partilor tierei Ungariei privitorie la expusetiunea aceasta, si a da informatiunile de lipsa, la cei ce le voru cere.

Acesta se aduce la cunoștința tuturor industriilor si producătorilor, provocanduse, că se ie parte la expusetiunea universale dela Vien'a din 1-a Maiu 1873 catu se poate de numerosi.

Brasovu 25 Oct. 1871.

Magistratul urbanu si districtuale.

Cursurile

la bursa in 17 Nov. 1871 stă asta:

Galbini imperatrici	—	—	5 fl. 59	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 33	" "
Augsburg	—	—	116 " 60	" "
Londonu	—	—	116 " 70	" "
Imprumutul naționalu	—	57	70	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	67	40	"	"
Obligatiile rurale ungare	79	75	"	"
" temesiane	78	—	"	"
" transilvane	75	25	"	"
" croato-slav.	—	—	"	"
Actiunile bancei	—	813	—	"
" creditului	—	306	—	"

Schwarze et Barthă,
piat'a Nr. 16,
prestăza cu cunoscutai soliditate
totă specie de vestimente
de cavaleri

si oferă o. p. una cantitate mare pe alesu de cele mai nouă materie de surtuce, pantaloni si gilete cu pretiul celu mai moderat. g. 6

BAZAR MARE

in Brasovu in piat'a sub cas'a domnului REMENYIK Nr. 326.

Amu onore a incunoscinta pe on. p. locale si din giuru, ca in piat'a de aici amu deschis sub firm'a improtocolata:

TUTSEK GÁBOR

unu mare comerciu de galaneria, porcelanu, sticla, jocarii de copii s. a. sub titlu de

,Bazar mare“.

Avendu onore a incunoscinta de acesta pe on. publicu, mi iau văia deodata a i trage atenținea si la acea impregiurare favorită, ca articulii mei de pretiu deosebitu suntu trasi din fabricile cele mai renomate interne si straine si cu cumparatur'a dela prim'a mana me afu in acea pusestiune placuta, incat speru, ca cu pretiurile eftinu ordinate voi merita multumirea cumparatorilor mei.

Depusul meu afara de cele publicate mai susu e cu imbelsiugare provediutu cu linguri si cutite de argintu de china, cu zaharnice si tabachere, diverse candelabre s. a.

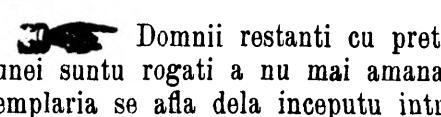
Amu depusu in comisiune pe alesu strordinu si cu pretiu neauditu de eftinu corturi de matasa si alpaca, manusie de dame si cavaleri glace si de pele de cerbu cele mai fine de Prag'a si Parisu, cigarette de electru (chihlibariu), pétra, spuma de mare, tievi de ciubuce curatu turcesci de ceresi, cutite angle de măsa si buzunariu, totu felul de tasce si burse, cofere de drumu cu pandia englesa si pele si cu deosebire recomandu diversele porcelane si marfa de sticla si service de espunere, de ceaiu, cafea, rosolia, dulcetia.

In sperantia, ca depusul meu se va onora cu numerosa cercetare, ve asecuresu, ca voiu face totu, pentru prin servitiul acurat si la comanda se merita multumirea deplina.

Comande de prin giuri se voru efectui cu punctualitate, curendu si cu tota onore

2—3

Tutsek Gábor.

 Domnii restanti cu pretiul prenumitării suntu rogati a nu mai amana cu rafuirea. Ecsemplaria se află dela începutu intregi. —

PRAFURILE purgative gazóse dela Elöpatak

cuprindu in sine partile constitutive solvetitorie ale apei minerale renomate dela Valele (Elöpatak) si au in sine tota puterea vindicătoare a aceliei intru unu gradu inaltu.

Eftinu deosebitu arata prafurile acestea la catarhe, slabitiune si spasmu de stomachu, la slabitiune de mistuire, lipsa de apetit, in pyrosi (formare preste mesura de acide), la hyperami si inflaturi ale ficatului si splinei, la secrecione si escriviune bolnavitoasa de fere, la inchegare si concretiune de fere, si la galbinare ostinata, causate din aceste; nu mai pacinu la mucositatea ficarului organu alu trapului; la astuna (greutate de resuflare) si batatură a anilor, la atonia (slabitiune) si inflaturi de matierelor, la hydroptica si la plethora abdominala; cu deosebire la trengi, la catarhe de rinichi, besica si tiava uddului, la formare de nesipu si de pétra in aceste organe, la catarhe chronice si inflaturi de matrice (matra), la flusciuni seu pola alba, inclinatiune la motrorhagia, amictala, congestiune catre capu si peptu, la sughiu ostinatu, la hypocondria si hysteria.

Pretiul unei cutie cu 12 doze impreuna cu avisulu despre modulu intrebuintarei este 1 fl. v. a.

Se gasesc in totă farmacia mai renomate, in flacare comerciu de ape minerale si de specieri mai însemnate. —

Depoulu principalu si biroul de expedite se află in Brasovu in apotecă „la corona“ a lui Gregoriu Száva.

2